

Vergaderjaar 2001–2002

27 842

Wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening in verband met de advies- en meldpunten kindermishandeling

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 9 oktober 2001

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹, belast met het voorbereidend onderzoek van voorliggend wetsvoorstel, brengt onderstaand verslag uit over haar bevindingen. Met een tijdige en afdoende beantwoording van de daarin opgenomen vragen en opmerkingen acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inleiding

De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennis genomen van de inhoud van voorliggend wetsvoorstel, strekkende tot wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening in verband met de advies- en meldpunten kindermishandeling (AMK's). Deze leden delen de mening van de regering dat het de verantwoordelijkheid van de overheid is het recht van de jeugdige op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling zoveel als mogelijk te waarborgen. Dat deze rechten zwaar wegen, blijkt uit de bevoegdheden die de AMK's worden toegekend in de verwerking van persoonsgegevens en de codificering van de mogelijkheid om het beroepsgeheim te doorbreken door beroepsbeoefenaren.

De leden van de fractie van de PvdA zijn met de regering van mening dat ouders zich niet moeten bedienen van fysieke bestraffing van hun kinderen. Zij constateren dat uit onderzoek in Zweden is gebleken dat een wettelijk verbod op fysieke straffen binnen het gezin, gecombineerd met voorlichting over opvoedingsalternatieven, heeft geleid tot een forse daling van het toepassen van fysieke straffen. Is de regering bereid onderzoek te doen naar de voor- en nadelen van het wettelijk verbieden van fysieke straffen in Nederland?

De leden van de fractie van de PvdA constateren dat de regering eerder door de Tweede Kamer is gevraagd wetgeving te ontwikkelen om te komen tot een meldplicht van seksueel misbruik. Wat is hierbij de stand van zaken?

Zij onderschrijven het belang van een onafhankelijke, herkenbare en neutrale positie van de AMK's. Kan een organisatorische inbedding bij de Bureau's Jeugdzorg (BJZ) leiden tot een verschillende uitvoering en opzet van de AMK's?

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Middel (PvdA), Van Lente (VVD), voorzitter, Dankers (CDA), Oudkerk (PvdA), Bakker (D66), Rouvoet (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Van Blerck-Woerdman (VVD), Passtoors (VVD), Gortzak (PvdA), Hermann (GroenLinks), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), Kant (SP), E. Meijer (VVD), Van der Hoek (PvdA), Blok (VVD), Mosterd (CDA), Rijpstra (VVD), T. Pitstra (GroenLinks), C. Cörüz (CDA).
Plv. leden: Lambrechts (D66), Rehwinkel (PvdA), Apostolou (PvdA), Örgü (VVD), Verburg (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Ravestein (D66), Slob (ChristenUnie), Van 't Riet (D66), Terpstra (VVD), Udo (VVD), Belinfante (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Ross-van Dorp (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Duijkers (PvdA), Smits (PvdA), Marijnissen (SP), O. P. G. Vos (VVD), Hamer (PvdA), Cherribi (VVD), Rietkerk (CDA), Weekers (VVD), Van Gent (GroenLinks), Visser-van Doorn (CDA).

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de inhoud van voorliggend wetsvoorstel.

Zij stemmen in met de constatering dat wetgeving op het punt van kindermishandeling spoedeisend is, en niet kan wachten op de totstandkoming van de nieuwe Wet op de jeugdzorg. Zij willen aan deze constatering toevoegen dat zij de nieuwe Wet op de jeugdzorg ook als spoedeisende regelgeving beschouwen.

Artikel 19 van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind vraagt van de regering een set van wettelijke en bestuurlijke maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied om kinderen te beschermen tegen kindermishandeling (met een brede omschrijving), en daarnaast een programma voor hulpverlening en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up. Kortom, er wordt een breed spectrum aan maatregelen verplicht gesteld voor de overheid. Het is jammer dat de regering zich niet de gewoonte heeft eigen gemaakt om bij ieder beleidsplan of iedere stap op het terrein van wetgeving zich expliciet te verantwoorden hoe zo'n maatregel past in de implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Het VN-Verdrag inzake de rechten van de mens wordt in het wetsvoorstel in het geheel niet genoemd. Kan hierin worden voorzien?

Uit de registratiegegevens over 2000 van de AMK's blijkt dat 38% van de melders particulieren zijn. («Adviezen en Meldingen over Kindermishandeling in 2000, registratiegegevens van de AMK's», Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, Utrecht, 2001) De leden van de VVD-fractie vragen hoe voor een particuliere melder het onderscheid tussen acute en niet-acute situaties duidelijk wordt. (memorie van toelichting, blz. 6) In het wetsvoorstel wordt gesproken van een vermoeden, een redelijk vermoeden en een ernstig vermoeden van kindermishandeling, zo constateren deze leden. De gradatie van vermoeden van kindermishandeling wordt dus geïndiceerd, niet de mate van mishandeling. Kan in de wet ten aanzien van de termen vermoeden, redelijk vermoeden en ernstig vermoeden voor een heldere en eenduidige bewoording worden gekozen? (memorie van toelichting, blz. 6,11 en 22).

Verder hebben de leden van de VVD-fractie nog enkele algemene vragen bij het wetsvoorstel. De AMK's worden met de wettelijke regeling beter uitgerust, en kunnen dus adequater gaan functioneren. Hoe kan het effect van het functioneren van AMK's aan de hand van deze wet worden gemeten? (memorie van toelichting, blz. 2) Een melder is geen cliënt bij het AMK. Is het klachtrecht uit de Wet op de jeugdhulpverlening ook van toepassing op de AMK's? Zo niet, kan er een passende klachtregeling worden ontworpen voor melders?

In hoeverre worden allochtone gezinnen betrokken bij het intercultureel beleid? Worden er specifieke maatregelen getroffen om allochtone gezinnen te helpen?

Ook de leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben er behoefte aan een aantal vragen en opmerkingen te plaatsen bij voorliggend wetsvoorstel die in het vervolg van dit verslag aan de orde komen.

De leden van de CDA-fractie zijn verheugd dat de regering het advies van de Raad van State m.b.t. de scherpere afbakening van taken tussen enerzijds de AMK's en anderzijds de raden voor de kinderbescherming heeft overgenomen. Aangezien de raden voor de kinderbescherming bij vermoedens van kindermishandeling nog steeds veelvuldig benaderd zullen worden, is het van belang om in de communicatie met de bevolking hier oog voor te hebben.

De AMK's worden ondergebracht in de Bureaus Jeugdzorg i.o. De leden van de CDA-fractie kunnen dit volgen, temeer omdat dit uit efficiëntieoverwegingen het meest voor de hand liggende traject is. Op grond van herkenbaarheid, toegankelijkheid en verantwoordelijkheid kunnen zich

volgens deze leden toch complicaties voordoen, omdat formeel het Bureau Jeugdzorg als rechtspersoon verantwoordelijk is voor alles wat zich binnen haar instelling afspeelt, terwijl materieel het Bureau Jeugdzorg geen zeggenschap heeft over het werk van de AMK. Kortom, de Bureaus Jeugdzorg zijn verantwoordelijk, maar hebben géén bevoegdheden. Met name t.a.v. de bescherming van persoonsgegevens is het van belang dat burgers eenduidig weten wie verantwoordelijk en aansprakelijk is. De leden van de CDA-fractie zijn dan ook van mening dat de zelfstandige eenheid op grond van artikel 34a, derde lid, moet worden benadrukt. De beslissingen van het Bureau Jeugdzorg kunnen publiekrechtelijk worden getoetst. Nu een AMK onderdeel uitmaakt van een rechtspersoon, namelijk het Bureau Jeugdzorg, is de vraag actueel of een beslissing van een AMK om bijv. hulp op gang te brengen publiekrechtelijk toetsbaar is. De leden van de CDA-fractie missen dit punt in het voorstel.

De leden van de D66-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening om de taken en bevoegdheden van de advies- en meldpunten kindermishandeling wettelijk te regelen. Zij zijn met de regering van mening dat een aparte wettelijke regeling voor de AMK's niet de juiste keuze is. Samenhang en samenwerking in de sector jeugdzorg komt moeizaam tot stand. Iedere bijdrage om dit te stimuleren – zoals een gelijk wettelijk kader – is dan ook noodzakelijk.

In het verlengde hiervan kiest de regering ervoor om, net als indertijd bij de positionering van de BVA's, oplossingen voor juridische knelpunten als functieafbakening, het verwerken van privacygevoelige gegevens en de procedures rond het melden te zoeken in aanpassing van de Wet op de jeugdhulpverlening. Zoals deze leden begrijpen is er echter wel sprake van een heel apart hoofdstuk om de AMK's te regelen. Kan de regering aangeven waarom hiervoor is gekozen? Is zij niet met deze leden van mening dat dan eigenlijk nog sprake is van een aparte wettelijke regeling en van samenhang nog weinig sprake is?

Om de uitvoering van de taken goed te laten verlopen moeten provincies ervoor zorgen dat in iedere provincie één of twee AMK's werkzaam zijn. Worden deze AMK's dan ondergebracht bij Bureaus Jeugdzorg, of mag dit ook anders worden georganiseerd? Zijn provincies vrij in het kiezen welk Bureau Jeugdzorg in hun provincie er een AMK bij krijgt?

In de nieuwe AMK's worden de werkzaamheden van de BVA's en de intake-functie van de raad voor de kinderbescherming – voor zover het AMK-zaken betreft – gebundeld. Pas als betrokkene niet bereid is vrijwillig hulpverlening te aanvaarden, wordt de zaak aan de raad voor de kinderbescherming overgedragen om na onderzoek eventueel te komen tot een ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing. Hierover hebben de leden van de D66-fractie drie vragen. Ten eerste, hoe komt in deze werkwijze de bundeling tot uitdrukking, en wordt op dit moment niet al op precies dezelfde wijze gewerkt? Ten tweede, over welke periodes praten we vanaf de melding tot aan de daadwerkelijke hulpverlening, al dan niet in vrijwilligheid aanvaard? Tenslotte, indien de raad van mening is dat een maatregel niet nodig is en het AMK ervan overtuigd is dat dit wel moet, op welke wijze wordt een dergelijk verschil van mening dan opgelost?

De regering geeft aan dat eenieder die een vermoeden van kindermishandeling heeft zich in eerste instantie tot het AMK dient te wenden, tenzij er sprake is van een acute of ernstige bedreiging voor de jeugdige. Deze leden vinden dit een wat vreemde uitspraak. Is er bij kindermishandeling niet altijd sprake van een acute en ernstige bedreiging voor de jeugdige? Op welke wijze moet de melder nu bepalen of hij bij het AMK moet zijn, of toch bij de politie? Gaat de politie de melder doorverwijzen naar het AMK, met het risico dat deze melder niet nogmaals meldt – eenmaal de telefoon pakken om een mogelijke kindermishandeling te melden vergt al veel

moed – of neemt de politie de zaak alsnog op, en zoekt zij zelf contact met het AMK? De leden van de D66-fractie zouden dit laatste het meest klantvriendelijk en het minst bureaucratisch vinden.

Deze leden zijn tevreden met de mogelijkheid voor bijvoorbeeld een docent, maar zij gaan ervan uit dat het hier ook geldt voor andere personen die beroepsmatig met kinderen werken, om direct de stap naar de jeugdhulpverlening te zetten. De leden van de D66-fractie gaan ervan uit dat er dan geen sprake meer is van een melding bij het AMK, maar wel van een registratie bij het Bureau Jeugdzorg dat hulpverlening geboden gaat worden. Zij vragen waarom dit nu niet voor de gehele jeugdhulpverlening op deze wijze kan worden geregeld voor wat betreft kortdurende ambulante hulpverlening. De leden van de D66-fractie hebben dat meermalen bepleit, om wachtlijsten bij de Bureaus Jeugdzorg te voorkomen en de lijnen op lokaal niveau tussen personen die beroepsmatig met jeugdigen te maken hebben en de ambulante jeugdhulpverlening kort te houden. Zou de regering dit opnieuw in overweging willen nemen?

Kan de regering voorts een toelichting geven op de zinsnede: «het onderzoek of sprake is van kindermishandeling en zo ja welke hulpverlening de meest aangewezen is, is in principe een gepasseerd station.»? (memorie van toelichting, blz. 7) De leden van de D66-fractie begrijpen, dat als ouders en/of jeugdigen erkennen dat er sprake is van kindermishandeling in ieder geval de diagnose is gesteld. Maar vervolgens is toch niet altijd sprake van eenzelfde wijze van «behandeling»? Wie heeft dan in dit traject bepaald welke hulpverlening nodig is?

De leden van de SP-fractie juichen het tot stand komen van wetgeving met betrekking tot het melden van kindermishandeling toe. Het was en is zeer hard nodig de juridische knelpunten die het adequaat functioneren van de AMK's in de weg staan, op te lossen. Zij vinden het dan ook jammer dat dit zo lang heeft moeten duren.

Deze leden willen er tegelijkertijd op wijzen dat meer verregaande maatregelen nodig zijn om het recht van de jeugdige op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling zoveel als mogelijk te waarborgen; een recht waar de regering in haar inleiding terecht op wijst. Het recht van elk kind op een gezonde opvoeding («optimale persoonsontwikkeling») is ook het fundament onder het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Artikel 19 van dit verdrag vraagt van de regering een set van wettelijke en bestuurlijke maatregelen om kinderen te beschermen tegen kindermishandeling, en daarnaast een programma voor hulpverlening, opsporing, melding verwijzing, onderzoek, behandeling en follow-up. Kortom, meer dan het wettelijk regelen van een landelijk sluitend netwerk van AMK's. Is de regering het met deze leden eens dat veilige hechting en gezonde gevoelsontwikkeling van groot belang is voor het kind, zijn ouders en voor de maatschappij? Zou dan ook niet voor alle ouders en aanstaande ouders opvoedingsondersteuning (informatie en hulp) beschikbaar moeten zijn? Zou, gezien het grote belang van de eerste maanden en jaren in een mensenleven, deze hulp en informatie niet zo vroeg mogelijk aan ouders en opvoeders moeten worden aangeboden? Op welke manier gaat de regering dit bewerkstelligen? Hoe ziet zij de rol van consultatiebureaus en kinderbrigades, zoals de GGD Amsterdam en/of laagdrempelige opvoedingsondersteunende bureaus in de wijken, hierbij? Zou het niet goed zijn als consultatiebureaus actief screenen en alle ouders die een steuntje in de rug goed kunnen gebruiken doorverwijzen voor hulp? De leden van de SP-fractie missen in dit wetsvoorstel de kinderen als slachtoffer, waar het toch allemaal om gaat. Hoe zit het met voorlichting naar kinderen? Is de regering van plan campagnes als «sommige geheimen moet je raden» nog eens te doen?

Deze leden vragen ook hoe het zit met kinderen zonder verblijfsvergunning. Van Defence for Children begrijpen zij dat zich in de praktijk nogal

eens problemen voordoen over de vraag of mishandeling van deze kinderen zonder onbedoelde of ongewenste gevolgen gemeld kan worden. Kan de regering hier iets over zeggen? Klopt het dat een melding aan het AMK via een overdracht aan de Raad voor de Kinderbescherming vervolgens kan leiden tot een overdracht aan de IND?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat reageren op een melding van kindermishandeling een publieke taak is. Zij nemen er kennis van dat de oorspronkelijk bij de Raad voor de Kinderbescherming ondergebrachte bureaus vertrouwensartsen eind 1985 werden geprivatiseerd onder regie van de landelijke Stichting Bureaus Vertrouwensartsen. Moeten de AMK's gezien worden als particuliere organisaties die een publieke taak uitvoeren? Is de beslissing van het AMK om wel of geen hulp op gang te brengen publiekrechtelijk toetsbaar?

De leden van de SP-fractie vragen met de Raad van State of met de onderbrenging van de AMK's in de toekomstige Bureaus Jeugdzorg afbreuk gedaan zou kunnen worden een de herkenbaarheid en toegankelijkheid van deze instelling. Ook het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's wijst hierop. Onderschrijft de regering het door de Bureauhoofden gestelde belang van het inrichten van een zelfstandige organisatorische eenheid waar het AMK wordt ondergebracht, die zich neutraal, herkenbaar en onafhankelijk profileert, vóór de voorkeur van het Bureau Jeugdzorg? Deze leden gaan ervan uit dat de klachtenregeling uit de Wet op de Jeugdhulpverlening ook van toepassing is op de AMK's. Kan een melder, als zijnde geen cliënt, ook klagen; bijvoorbeeld omdat er naar zijn/haar idee te weinig met de klacht gedaan wordt?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het voorkomen en behandelen van kindermishandeling vóór de privacy van ouders gaat; bij een botsing van belangen gaat het belang van het kind voor. Deze leden vragen de regering expliciet uit te spreken of zij er ook zo over denkt.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met instemming kennis genomen van voorliggend wetsvoorstel. Kindermishandeling is een groot probleem dat, als het niet bijtijds wordt aangepakt, kan doorwerken van generatie op generatie. Dat het probleem met grote inzet aangepakt moet worden betwist niemand. De vraag is wel hoe dat het meest effectief kan gebeuren. Over het voorliggend wetsvoorstel hebben voornoemde leden enkele vragen.

Gezien de ernst van de zaak en het feit dat naar schatting slechts 1 op de 3 gevallen van kindermishandeling wordt gemeld, vinden de leden van de fractie van de ChristenUnie het erg belangrijk dat de meldingsbereidheid toeneemt. De regering heeft hiertoe in artikel 34c, derde lid, de mogelijkheid vastgelegd om het beroepsgeheim van hulpverleners te doorbreken. De Raad van State meent dat codificatie van deze mogelijkheid in de praktijk weinig zal uitmaken. De leden van de fractie van de ChristenUnie delen echter de opvatting van de regering dat van het expliciet wettelijk vastleggen van de mogelijkheid het beroepsgeheim te doorbreken een positieve werking kan uitgaan. Het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's gaat echter nog verder en pleit ervoor om, naast de voorgestelde wettelijke regeling, verplicht te stellen dat in beroepsprofielen, gedragscodes en handelingsprotocollen een passage opgenomen wordt over hoe te handelen indien een vermoeden van kindermishandeling bestaat. Kan de regering nader op deze suggestie ingaan?

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat het AMK alleen een onderzoek zal instellen naar aanleiding van een melding. Als reden voor deze terughoudendheid in optreden wordt opgegeven, dat dit de drempel om zich tot het AMK te wenden laag zal houden. De leden van de fractie van de ChristenUnie zouden graag uitleg krijgen over dit veronderstelde mechanisme.

Uit het voorgaande blijkt dat ook de regering belang hecht aan een toename van de meldingsbereidheid. De leden van de fractie van de

ChristenUnie vragen of de regering nog meer gaat ondernemen ter stimulering van de meldingsbereidheid, en vragen in dat kader hoe de regering erover denkt om de melding via internet mogelijk te maken.

Waar er aan de ene kant wordt gewerkt aan een hogere meldingsgraad, zal er aan de andere kant sprake moeten zijn van voldoende financiering om het (naar gehoopt mag worden) toenemend aantal meldingen te kunnen verwerken. De leden van de fractie van de ChristenUnie zouden graag uiteengezet zien wat de plannen van het kabinet hieromtrent zijn, zeker gezien het feit dat er bij de AMK's nu reeds sprake is van wachtlijsten en de bureauhoofden aangeven bij het huidige aantal meldingen al onvoldoende financiële middelen te hebben.

Het VN-Verdrag voor de Rechten van het Kind bevat, evenals voorliggend wetsvoorstel, bepalingen met betrekking tot kindermishandeling en de organisatie van de bestrijding daarvan. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of de regering uiteen kan zetten hoe de maatregelen zoals die in het wetsvoorstel zijn neergelegd zich verhouden tot de implementatie van het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind.

De leden van de fractie van de ChristenUnie zijn met de Raad van State van mening dat het van het grootste belang is dat de AMK's herkenbaar en bereikbaar zijn. De regering blijft in haar reactie op het advies van de Raad bij haar standpunt dat de AMK's slechts in organisatorische zin gescheiden eenheden moeten worden. Begrijpen voornoemde leden het goed dat de regering enkel op basis van efficiency-overwegingen de AMK's in de Bureaus Jeugdzorg wil onderbrengen?

Kan de regering ingaan op de vraag hoe de eigenstandige positie van de AMK's binnen de Bureaus Jeugdzorg concreet vorm zal worden gegeven, zodanig dat het ook helemaal helder is voor burgers?

De anonimiteit van de arts ten opzichte van het gezin wordt gewaarborgd door zowel het huidige protocol van de AMK's als artikel 43 Wbp. Daarnaast wil de regering nog aanvullende regels stellen. Graag zien de leden van de fractie van de ChristenUnie een uiteenzetting over de noodzaak en strekking van deze aanvullende regels tegemoet.

Taken van het AMK

Het wetsvoorstel voorziet in één herkenbaar meldpunt kindermishandeling, het AMK, zo constateren de leden van de VVD-fractie. Een persoon die op de hoogte is van een situatie van kindermishandeling of een vermoeden daarvan kan zich wenden tot het AMK met een advies- of consultvraag of om een melding te doen van kindermishandeling of een vermoeden daarvan. Het AMK beoordeelt of er sprake is van kindermishandeling, en – indien dat het geval is – welke hulpverlening kan worden ingezet. De raad voor de kinderbescherming neemt een melding in behandeling via het AMK, maar kan ook door eenieder direct worden benaderd in geval van een acute en ernstige bedreiging van de jeugdige. Indien de raad voor andere, niet acute en bedreigende, situaties rechtstreeks wordt benaderd, verwijst de raad de melding of de melder door naar het AMK. Vermeden moet worden dat dezelfde functies door verschillende instellingen worden uitgevoerd. Kan duidelijkheid worden verschaft in de taakverdeling tussen AMK, raad en Bureau Jeugdzorg? Hoe wordt gegarandeerd dat een melder niet op meerdere plaatsen hoeft te melden? Wat wordt er gedaan aan de voorlichtingscampagne?

Het is van belang dat alle hulpvragen in verband met kindermishandeling worden geregistreerd, zodat de problematiek overzichtelijker, inzichtelijker en meer meetbaar wordt. De leden van de VVD-fractie vragen door welke instantie de registratietaak wordt verzorgd indien er twee trajecten voor een hulp- of adviesvraag bestaan.

Alleen indien een advies- of consultvragers wenst te gaan tot het doen van een melding kan een AMK een onderzoek starten. In enkele specifieke gevallen kan deze stap worden overgeslagen. In welke specifieke ernstige

gevallen van kindermishandeling kan een AMK op eigen initiatief, zonder melding, een onderzoek starten?

Uit de in de memorie van toelichting (blz. 13) gehanteerde begripsomschrijving kindermishandeling wordt volgens de leden van de CDA-fractie niet geheel duidelijk of één of meerdere corrigerende «tikken» van opvoeders ook valt onder de definitie van kindermishandeling, omdat eerst wordt gesuggereerd dat incidenteel geweld wel onder definitie valt, maar dat «fysiek optreden van een ouder dat buitenproportioneel is» niet binnen de kwalificatie van kindermishandeling valt.

De CDA-fractie vindt dat met name de aanduiding buitenproportioneel aanleiding kan geven tot verschillende en onduidelijke interpretaties. Wat vindt de staatssecretaris van deze onduidelijkheid? Hoe is de relatie van dit begrip kindermishandeling met het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Sluiten die op elkaar aan, of sluiten die elkaar uit?

De leden van de SP-fractie stellen vast dat door het initiatief nemen tot de voor de minderjarige meest aangewezen hulpverlening, of door het in kennis stellen van andere justitiële autoriteiten, de verantwoordelijkheid van het AMK niet wordt overgedragen. Deze leden zijn voorstander van duidelijke verantwoordelijkheden. Wel vragen zij wat de reikwijdte hiervan is, aangezien momenteel voor bijna alle vormen van jeugdhulpverlening lange wachtlijsten bestaan. Ook de Bureauhoofden AMK vragen of zij in geval van lange wachttijden zelf hulp moeten gaan verlenen. Deze leden ontvangen graag een verduidelijking op dit punt.

De leden van de SP-fractie vragen de regering voorts toe te lichten wat zij onder fysiek geweld van de ouder verstaat dat buitenproportioneel is. Voorts vragen zij hoe de regering denkt over de invoering van een wettelijk verbod op fysiek geweld in gezinnen, waar Defence for Children, het Landelijk Overleg Bureauhoofden en RAAK op aandringen; dit uiteraard met intensieve voorlichting over goede manieren om kinderen zonder geweld op te voeden. Is het waar dat (mede) hierdoor in Zweden het percentage ouders dat fysieke straffen toepast in de opvoeding is teruggelopen van 51% in 1980 tot 8% in 2000? Is de regering bereid onderzoek te doen naar de voor- en nadelen van een verbod op fysiek geweld in de opvoeding in de Nederlandse situatie?

Kwaliteitseisen

De leden van de PvdA-fractie realiseren zich dat aan de AMK's kwaliteitseisen worden gesteld op basis van artikel 35 Wjvh. Gelden deze regels ook voor herkenbaarheid? Tevens vragen deze leden op welke wijze een voldoende financiering van het AMK door het BZJ is gegarandeerd? Deze leden vragen voorts wie verantwoordelijk is voor opzet, uitvoering en financiering van landelijke campagnes, met als doel de meldingsbereidheid te verhogen.

De leden van de PvdA-fractie hebben zorgen over de wachttijden in de jeugdzorg in het algemeen, en bij de AMK's in het bijzonder, reeds meerdere malen kenbaar gemaakt. Op welke wijze wordt de financiering van AMK's afgestemd op het te verwachten aantal meldingen per jaar? Stijging in het aantal meldingen als gevolg van de gevoerde campagnes kan leiden tot wachtlijsten. Op welke wijze is in het voorstel met een landelijke afstemming rekening gehouden?

Het AMK zal alleen een onderzoek instellen naar aanleiding van een melding. Alleen in sporadisch voorkomende, meer ernstige gevallen, waarbij overduidelijk sprake lijkt te zijn van kindermishandeling, zal het AMK op eigen initiatief kunnen optreden. De leden van de D66-fractie denken dat dit onderscheid niet zo makkelijk te maken is en het AMK met regelmaat voor een uitermate moeilijke afweging zal komen te staan.

Deze leden willen dat liever voorkomen, en willen daarom een heldere afbakening. Kan de regering voorbeelden geven wanneer wel en niet overduidelijk sprake lijkt te zijn van kindermishandeling?

De leden van de fractie van D66 vinden het spijtig dat de exacte omschrijving van de gedragsregels inzake anonimiteit nog niet beschikbaar zijn. Deze leden hebben namelijk zorg dat de mogelijkheid om anoniem te blijven ten opzichte van de jeugdige of het gezin waar kindermishandeling wordt vermoed, wel eens zeer beperkt zou kunnen zijn. Zij denken dat dit vooral uitermate slecht zal zijn voor de meldingsbereidheid van burgers die niet beroepsmatig met kinderen werken; het zogenaamde informele circuit. Kan de regering toelichten op welke wijze dit ingevuld gaat worden?

Daarnaast vinden deze leden ook de onmogelijkheid om ook anoniem te blijven ten opzichte van het AMK vooralsnog niet juist. Zij lopen liever het risico dat er af en toe een anonieme melding bij zit, dan dat sommige burgers een daadwerkelijk geval van kindermishandeling niet melden, omdat ze niet volledig anoniem kunnen blijven. Deze leden hadden graag aan de hand van de gedragsregels met de regering hierover van gedachten gewisseld. Nu dat nog niet mogelijk is, willen zij een reactie op de zorg die zij hierboven hebben uitgesproken.

De leden van de SP-fractie merken op dat bereikbaarheid en beschikbaarheid van de AMK's een zeer belangrijk punt is. Zij menen te begrijpen dat de regering dit eveneens van oordeel is. Ondertussen is duidelijk geworden dat er bij veel AMK's aanzienlijke wachttijden bestaan tussen melding en start van het onderzoek, ook al worden de zeer urgente situaties bij voorrang behandeld. Volgens de Bureauhoofden AMK kan dit oplopen tot 3 maanden. De activiteiten om de meldingsbereidheid te vergroten (bijvoorbeeld de publiciteit rond het landelijke meldnummer) hebben gelukkig succes maar doen de wachttijden weer verder oplopen. Deze leden hebben begrepen dat het door het ministerie van VWS ingestelde onderzoek om tot actualisering van de normering van de AMK's te komen, heeft geleid tot nieuwe normen op basis van productfinanciering. In antwoord op de op 12 april 2001 ingediende motie van de SP-fractie hierover, heeft de regering gezegd dit onderzoek zeer serieus te bekijken, en te bezien wat de consequenties daarvan zijn. Heeft de regering dat inmiddels gedaan, en wanneer kan de Kamer hierover een standpunt vernemen? Is de regering in elk geval bereid om jaarlijks, op basis van het aantal te verwachten meldingen voor het komend jaar, met de provincie tot productieafspraken en de bijbehorende financiering te komen? De leden van de SP-fractie dringen hier sterk op aan.

Verwerking en verstrekking van gegevens

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van enige praktische bezwaren van het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's. Kan de regering ingaan op het artikelsgewijze commentaar van deze organisatie?

Deze leden constateren voorts dat de regering van mening is dat het opvragen van gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie geen kosten met zich mee zal brengen, die verhoging van de specifieke uitkering noodzakelijk maakt. Zijn de gemeenten dezelfde mening toegedaan, zo vragen deze leden, en is hierover met de VNG gesproken?

Van het algemene uitgangspunt dat wettelijke vertegenwoordigers inlichtingen moeten kunnen krijgen en inzage behoren te hebben in en afschrift kunnen ontvangen van bescheiden met betrekking tot de jeugdige, kan door AMK's worden afgeweken, indien het geven van inlichtingen het belang van de jeugdige kan schaden. Voorgesteld wordt om deze bepaling voor de gehele jeugdhulpverlening te doen gelden. De leden van de

VVD-fractie vragen hoe in een dergelijke situatie wordt voorkomen dat de jeugdhulpverlening een negatief imago krijgt bij de hulpvragers.

De staatssecretaris heeft met een groot aantal organisaties gesproken over het concept-wetsvoorstel, waarna ook een aantal wijzigingen is doorgevoerd. Het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's heeft desalniettemin nog een commentaar op de voorliggende wetswijziging gestuurd. De leden van de fractie van D66 zouden graag zien dat de staatssecretaris op dit commentaar ingaat. Allereerst bepleit het Landelijk Overleg dat in beroepsprofielen, gedragscodes en handelingsprotocollen bij alle hulpverleners met een beroepsgeheim verplicht wordt gesteld dat zij actie ondernemen indien een vermoeden van kindermishandeling bestaat. Dit lijkt deze leden een zeer verstandig voorstel. Deelt de regering deze zienswijze?

Ten tweede vraagt het Landelijk Overleg op welke wijze voorlichtingscampagnes over kindermishandeling, en de mogelijkheid om een vermoeden te melden gaat plaatsvinden? Kan de regering haar beleid op dit terrein toelichten? Tenslotte geeft het Landelijk Overleg terecht aan dat meer melding betekent dat de wachtlijsten toenemen. Deze leden hebben al eerder met de staatssecretaris van VWS een discussie gehad over het feit zij van mening zijn dat er bij kindermishandeling geen wachtlijst kan zijn, omdat altijd sprake is van een crisissituatie. Er moet dus onmiddellijk hulp komen. Hoe gaat de staatssecretaris deze wachtlijsten dus op korte termijn wegwerken, want zij zal toch zeker de mening van deze leden delen dat wachtlijsten en kindermishandeling nooit samengaan?

De leden van de D66-fractie willen de staatssecretaris complimenteren met de zorgvuldige en uitgebreide wijze waarop aandacht wordt besteed aan het al dan niet mogen verwerken van persoonsgegevens. Zij kunnen hiermee dan ook instemmen en vragen of deze wijze van verwerken van persoonsgegevens op termijn ook zou kunnen gaan gelden voor de gehele jeugdhulpverlening. Daar is de discussie over gegevens registratie immers ook reeds lange tijd gaande. Wat is de mening van de regering hierover?

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling de passage over het doorbreken van het beroepsgeheim gelezen. Zij constateren een verschil tussen de wijze waarop de wetgever dit heeft vastgelegd voor infectieziekten – het beroepsgeheim *moet* dan doorbroken worden – en de wijze waarop dit in voorliggend wetsvoorstel wordt neergeschreven, namelijk als zogenoemde *kan*-bepaling. Deze leden vragen waarom niet voor dezelfde formulering is gekozen als bij de infectieziekten? Waarom staat bij kindermishandeling de eigen verantwoordelijkheid van de beroepsgroep voorop, en niet het belang van het kind?

De leden van de SP-fractie stellen vast dat wettelijk wordt vastgelegd dat bij kindermishandeling het beroepsgeheim doorbroken mag worden. Ook al wordt hiermee slechts de bestaande mogelijkheid om in geval van conflict van plichten het beroepsgeheim te kunnen doorbreken gecodificeerd, vinden ook zij deze extra ondersteuning nodig.

Deze leden stellen vast dat er in dit wetsvoorstel geen meldplicht maar een meldrecht wordt geregeld. Deze leden erkennen dat een meldplicht ook negatieve bijeffecten kan hebben. Echter, zij vrezen dat het regelen van een meldrecht alleen onvoldoende is. Volgens het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's worden slechts 1 op de 3 gevallen van kindermishandeling gemeld. Deze leden ondersteunen het pleidooi van deze hoofden om in beroepsprofielen, gedragscodes en behandelprotocollen bij alle hulpverleners met een beroepsgeheim verplicht te stellen dat zij actie ondernemen, indien een vermoeden van kindermishandeling bestaat. Deze leden vinden dat de signalering en aanpak van kindermishandeling voor iedereen die beroepsmatig met kinderen te maken heeft bindend moet worden vastgelegd in gedragscodes en handelings-

protocollen, waarop zij ook al eerder hebben aangedrongen. Daarnaast vinden zij dat alle volwassenen de maatschappelijke plicht zouden moeten hebben hulp op gang te brengen door kindermishandeling te melden. Daarom is het van essentieel belang dat er intensieve voorlichting komt over kindermishandeling en andere vormen van bejegening door volwassenen die schadelijk zijn voor de ontwikkeling van het kind. Als de AMK's onvoldoende zijn toegerust om dergelijke campagnes te financieren, zoals het Landelijk Overleg Bureauhoofden AMK's stelt, moet dit onmiddellijk worden opgelost, zo vinden deze leden. Zij vragen de regering uitgebreid op al deze genoemde zaken in te gaan.

De Raad van State beveelt aan om een wettelijke grondslag voor gegevensverstrekking in de wet Gba op te nemen. In de reactie van het kabinet wordt op deze aanbeveling niet nader ingegaan. De leden van de fractie van de ChristenUnie zouden graag alsnog een reactie van de regering op deze aanbeveling ontvangen. In de toelichting wordt expliciet aangegeven dat bijvoorbeeld meerderjarigen met een verstandelijke handicap volgens de regering niet onder reikwijdte van het wetsvoorstel dienen te vallen. Ook de regering onderkent echter dat deze mensen wel degelijk in een afhankelijkheidsrelatie tot volwassenen mishandeld kunnen worden. De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen de regering in te gaan op de vraag of deze mensen elders wel onder een regeling vallen die voor een adequate bescherming zorgt. Paragraaf 4.2.2 handelt over gegevensverwerking zonder toestemming. Daarbij is artikel 8 Wbp, onderdeel f, van belang. Ingevolge dit onderdeel is gegevensverwerking (zonder toestemming) toelaatbaar, indien deze noodzakelijk is voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang (...) Het «gerechtvaardigd belang» van het AMK (...) is daarin gelegen dat de desbetreffende verwerking voor het AMK noodzakelijk is om zijn wettelijke taken te kunnen verrichten. Het AMK heeft immers tot taak meldingen van kindermishandeling te onderzoeken en zo nodig initiatief te nemen tot hulpverlening. Daarvoor is het verzamelen van persoonsgegevens onontbeerlijk. Mogen de leden van de fractie van de ChristenUnie hieruit de conclusie trekken dat het AMK altijd mag overgaan tot gegevensverwerking zonder toestemming, omdat dit per definitie voortvloeit uit haar wettelijke taken?

Evaluatie

De regering is voornemens de voorliggende wet te evalueren, gelijktijdig met de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg. De leden van de fractie van de PvdA zijn van mening dat een evaluatie van het onderhavige voorstel op het gebied van de op te lossen juridische knelpunten eerder plaats kan vinden en hechten hier waarde aan. Is de regering bereid het onderhavige wetsvoorstel eerder te evalueren, om de effecten van de wet vroegtijdig in kaart te hebben. Evaluatie van het onderhavige wetsvoorstel ophangen aan de evaluatie van een nog in te dienen wetsvoorstel Wet op de Jeugdzorg, achten deze leden, gezien het belang van het goed functioneren van de AMK's niet wenselijk.

De wet zal gelijk met de evaluatie van de nieuwe Wet op de jeugdzorg worden geëvalueerd. Is het mogelijk om tussentijds te evalueren, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat niet de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg als uitgangspunt voor evaluatie van voorliggende wetswijziging moet worden genomen, maar dat gewoon een tijdstip moet worden afgesproken. De Wet op de jeugdzorg komt zo moeizaam tot stand, dat deze leden dit een te vage afspraak vinden. Zij zien graag dat voorliggende wetswijziging over vier jaar wordt geëvalueerd, ongeacht de

stand van zaken met betrekking tot de Wet op de jeugdzorg. Kan de staatssecretaris dit toezeggen?

De voorzitter van de commissie,
Van Lente

De griffier van de commissie,
Teunissen